Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ★ ШИНАРА, 14 ЯНВАРЬ, 1986 ШУ. ★ № 6 (7197). ★ Мах 3 кеп.

КПСС XXVII СЪЕЗДА—ХЬИНАРЕЧА КЪАХЬЕГАМА 27 ДЕКАДА!

ДукхагIа а дарегIа а

НАЗРАНОВСКИ РАЙОНА «40 ЛЕТ ОКТЯБРЯ» ЯХАЧА СОВХОЗА КОЛЛЕКТИВО 1986 ШЕРА ТIАМИЦА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

«40 лет Октября» яхача совхоза кхъаьгамхоша, парте XXVI съезда, цул тIехьаьгIа хиннача КПСС ЦК Пленуний решеней кхоанаш а ешт, толаме чакхдаьккхад 1985 шу а бIаргача II-гIа пятилетка а. «КПСС XXVII съезда — 27 хьинаре декадагI» яхаш деанаш а нолаш лелаче социалистически яхьа юкъе .Я яха, съезда хьалхарча социалистически яхьа кхъь этапо котало яьккхай совхоза коллективо.

Цхьаьгатталгича пятилетка дIъ шера яхоачашIир совхозо паччахьалкхенга ялати коартолаш йохкара пхе шера планаш. Пхе шера планан совгIа паччахьалкхенга дехкад 12580 тонн ялат, 1510 тонн коартолаш, дикка тIехкхоачашIа паччахьалкхенга дулхи шурел йохкара пхе шера планаш. Пхе шера планан совгIа дехкад 576 тонн дулхи 1312 тонн шурел. КхоачашIай шекара саевклаш йохкара пхе шера план. 1985—86 шерашка деанна цIъан условни бажана лаьрхIа кийчъаь 29 центнер доагIана цIъан условни бажана лаьрхIа кийчъаь 27 центнер доакъарий единица, цу дахьле, хIара кхоабена latta лоархIаш кхоикха тоан доакъара саевклаш.

Уьх тIехьаьрча ятт шера духьхьашха рентабельно чакхдаьккхад совхозо шу. Планагlа 300 эзар сома бе лаьрхIа хиннача пайда 800 эзар сома баьб.

ХIанзе тоаьв а лаьхха, кийчон мугларе дIаоттаьлй аррига юртбоазама техника.

Чоагlга раьза хиннеи хетабеши тIамIцар коллективо социально - экономически дегIадоагIнига сиздера тIаберзабаь парте ниц.

1986 шера шиг керттера декхар лоархI совхоза коллективо хьайбай продуктивность лакхъяри ахача гектаро юха хьалур алсамдаккхарч.

Iилманца бакъъь лаьта леладаре система, элаташ кхьйола культурашн кхера интенсивни технологи шерра юкъе-хьара ларда тIа производства культура эргабоахаш тоа а ешт, коллективни подряден боахама расчетаи соеланех ма могга духгагIа пайда а эцаш, совхоза кхъьгамхоша уьх шера планагIа лаьрхIача 8300 тоннана меттал 10000 тонн ялат, 11300 тоннана меттал 11500 тонн шекара саевклаш, 600 тоннана меттал 650 тонн дулх, 2450 тоннана меттал 2600 тонн шура йохкарча паччахьалкхенга.

Паччахьалкхенга дулх дохкара хьалхарча ялх бетта план 1 май хьагIаотташ шера план 7 ноябрь хьагIаотташ кхоачашIе лаьрхIад совхозо коллективо.

Хlара гектара тIера 30 центнер ка бола ялаташ 50 центнер фуальпъе хьажIаш, планагIа оттаьлр 220 центнер йолаш 300 центнер шекара саевклаш йохкаьлта Iалашде лаьрхIад.

Хlара кхоабена latтагара йохкарча шура 2300 килограмм.а тIехкоачерыгъ, тIехкха из 300 килограмм духгагIа хуп 1985 шера тIехкоачашIа, 90 процентал кIезнигга йоаца шура цIъоалагIча сортагIа дIачуторгъя.

1981—85 шерашка паччахьалкхенга дехкача хIара бажана дозал дийна долаш эзана 262 килограмм мара ца хиннача метте, 380 килограммал дайгагIа доацаш хургба.

Доакъарий белхан дикка алсамйоаккхарга люцернен ралси дукхагIа дIаера а цер хъувьъам лакхбара а чотах.

Лаьттан бержат алсамдаккхар духьа доакъар кхеденга хIара гектара тIа 40 тоннал кIезнигга йоацеш органически удобреней товсарбгъя.

1986—87 шерий Iена хьайбай условни карта лоархIаш 35 центнер доакъарий единицан хIара кхоабена latта лоархIаш пхи тонн доакъара саевклаш кхиччьерга.

Ханал хьалха, КПСС XXVII съезд хьаелла ди хьатIаотташ, кхоачашIе лаьрхIад дулх дохкара хьалхарча кварталга плани шура йохкара хьалхарча шин бетта планаш.

Техникан-эффектнаш пайда эцара, материально - техническ ресурсаш кхоч беш лелара, кхийч фермайн продуктивность лакхъяра, продукце дикал товара чотах 3 процент планагIа лаьрхIачул духгагIа кIезнигергда дIаузийта доагIор-машинадатташ.

Ялата центнер яккхерг дIадоалар 6 процент а, духьи шурел яккхерга додар 10 процент а лоцделга аIашIтехдоаккхарга.

Хьодаьча доагIорца болх бергба КПСС XXVII съезда хьалхарча дийнахьа.

Хьакъбгама овсарле 5 процент лаьхъергъя. 1986 шера 900 эзар сома пайда бергба.

Чоагlга хьинар тIадахийта болх бергба производства материально - технически база дIахо чоагIъра, юрта бахача бергачча кхъьгамхошта эша производственни, культурно-бытовой хьалаш шаьттIехьдахара.

1986 шера Тlов-Юрта хьалдергда цхьаьца чаьргта йола итт ша, цIи километр чоагIа тIов тIабилла наьхьаш доххарга, маьхх ю пекарний хий хьалъуза станцин хьалъерга.

Совхоза кхъьгамхоша, производства кхоачамах, Iилманеи техникани карагIдьнарех пайда дикагIа а эцаш, лаца доагIаш дола дакъа лоацарга мехка Кхачан программа кхоачашIена.

Социалистически декхараш совхоза ерригача подразделенешка дийца а дийца тIамIцад.

Лаьрхlар кхоачашдеш

Дlадахача пхе шера планаш совгIа 66 эзар гарга тонн мехкадатта а доакхаш, шийтта-лагIча пятилетке бIургенна болх бара дика лард елаьр «Горск-нефть» НГДУ мехкадаьтахоша. Ер шу доладелча дена заданеи совгIа цар даьккхад итташ тоннаш мехкадаьтта.

КПСС XXVII съезда сийленца накъаьбахара тIамIца декхараш тIехкхоачашдеш я Дадуов Мусаи Лунин Александри кепте лаьтача мехкадаьттеи гаэа йоазача цекий коллективаш.

* * *

Карабулакски химически реагентий завода коллективо дика къаьхьег январь бетте хьалхарча деношка. Хlанзлехьа планаш совгIа арахийай бIаьш сомий маьхх химически реагенташ.

Социалистически яхье хьалха латташ я Коломыцев Александра кулгалдеча цеха коллектив. Цхьа смена дIахийхйтаеш цо ший норма дика тIехкхоачашца еш.

Деша дай бац

Цхьаьтталгlча пятилетке паччахьалкхенга сомм бакъдаларани дохкара планаш кхоачашъяьц Ленинаи районе «Родина» яхача совхоза бешамаши кхаши деладераша.

Иштта, планагIа дIабала 6 боагIар 25300 тонн йолаш сом дIабенабац 14278 тонн мара, бакъдаларан а дехкадац 33452 тонн мара, планагIа дохка доарIаш 44880 тонн долаш.

Сомий бешамаш делаеш кхаи бакъдаларан кхедеи цхьа бригадаца я совхозе. Цхьабакъа, царех цIъанна а бригадо кхоачашъяьц цхе шера, уьх даарш даазарен дохкарен планаш.

Бакъдар аьлча, хаотамо чоагIга духьале ай кхаши бешамаши лелаеранта. Массеэха-за ша техаб, чоагIа йокъал латтаи шераш ихад. Из иштта дале а, планаш кхоачаш ца ира керттера бахьан да хиш дехкача лаьттаех, минеральни удобреннех бо-за пайда ца эцар, бакъдаараши сомм дегIабоагIача хана а уж жу-эцача юкъа а цIъанца кхоачамбоацараш нийсдаьйтарах.

Техника кийча хилийта!

ХЬАДЕР ТЕШАМЕ ДУ

Керттерча лостамий проект къоастIаьъеш - тIамIцай тIа йохкоза кхъьгамхоша. Хlанз дерриге тхоай ниаш тIадерзадьд оаха 1986 шера кхаьнга дерзадеш балхашта ханнахьеи дикеи юрта боахама техника тоаяра.

20 декабрь хьатIаотташ мехмастерскера тоаяь арабиккхай 12 трактор, йиъларIча квартала планагIа тоае езараш 11 трактор йолаш. Ер шу чакхдаьлаьча кхы тIа 3 трактор тоае лерхIаш а я мехмастерске коллектив.

Со доагора аппаратурана ремонт еш ва. Сай низ дIахоачар ду аз дика болх берболаш из хилийта Iерташ. Бlарчача шера хьажа везаш хилаш лаьрхIа уйла тIабохийташ тоаьь аппаратура.

Цхьабакъда, моттиг ийслу ханал хьалха из тоае еза а. Цун багьаи да транторнета ший хаваьлга техничеси обслуживани па яр, бе-башха йоацаш шийх тий-ша дIаенна техника йеларр. Иштта, плужнирин паран пайдана доацаш дIадоьл цхьаволча механизатора хувца еэача хана фильтр ца хувцарах. Уж дефицитни запчастеш я, лехача корайбоагIаш а я яц.

Цу тайпара хIама ца ийсдалийтара, шоаеч тийша дIаенна техникана хан-ханнаьха куш тохаш обслуживаш е еза механизатораша. Царех духгагIа бараша йштта гIулаех а деш, иxом хьаташ йелаю техника. Цудуха цар толамаш а доах юрта боахама балхаш чакхдоахача.

Техника тоаеш боахача мехмастерскерча специалистташта юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта дика болх бу моторашта ремонт ева слесара П. Тихонова, токара П. Богданкина, газосалстросварщика Ю. Зинина, аьшкхьара Н. Пикечева, кхьбараша. Цхьа ди дIадахийташ цар шоай балха норма дикка тIехкхоачаш на еш. Цигара масал дIаьнаш кхъьег техника тоаеш бевкача колхозхоша.

В. СВИТКИН.
Шелковской района «Червленский» колхоза мехмастерске слесарь.

ТОКАРИЙ БРИГАДИР

Гl. Ахриева цIерагIча назарановски «Электроинструмент» завода бригадаита юкъе лържача социалистически яхье укх тIехкъарча шерашка даим хьалха латташ хьайбагIарех я коммунист Могушкова Жабраьила Iайшет керте латтача токарий-револьверщикий бригада коллектин. Соалка августе бетта рапорт делар по' цхьаьттагIча пятилетки план кхоачашъяьрх. Цу хана денз укх шера чотагIа кха а хьегаш, кхе шера задаеча совгIа по аравийнар итташ эзарах соемий маьхх товарни продукци.

Ши-шеrIа хьаьнналаш уж производственни толамаш. Цун керттерда да бригадира ший коллектива кхъьегамн бодхлоцита кокъера социалистически яхьи ехстамца вIашIтехьа а лъкхха, производственни мощностехи балха ханачи бизза пайда ийбар, токарий - револьверщицийй къаьхьегамеи производственни дисциплина тоаяр. Хlаранегара доагIаш дар хьа а дехаш, ший дехкараш массеза а цIеран кхоачашдеш бола Iайшет-чоагIа лоархI бригада болхдоша.

Башха-дика организатори производственницеи хидараш совгIа Могушкова Iайшета ше коммунист хьларах тарра долоха даьъа доац кокъара балха тIа а. Цеха партбюро секретара. Назановски районски комитетна делегат а, депутат а дехкараш хьоачашдеш я из. Цеха коллектива болх боагIана бебрамагIа дIабахийтара хаддаь па тIехьоьам а доаттабеш, къаьхьегама дисциплина телаеранца, шоай продукцена кокъе бран пийслолийтараша цIеиташтта къовсам доаттабу по. Баллара мунъаьлъча духа ха йоаних Iайшета харцонша шийна тIедена накъаш хьоачашдеш.

Иштта болх беча пуч къаьхьегама толамаш белгал а доахаш, духьа совгIаташ, ахчан премеш тийнаш Iайшета.

СУРТА ТIА: токарий-револьверщикий бригадир I. Могушкова.

С. АЛИХАНОВА сурт.

15 ФЕВРАЛЕ— КОММУНИСТИЧЕСКИЙ СУББОТНИК

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАРГДА

Доахан Iангара дарца балхаш дика вIашIтехьдаьха дIаьлу Малгобекски района М. Горькие цIерагIча комсий совхоза къаьйеш леладераша. Бlаьстан балхаш шоай ханнахьеи дикеи чакхдахара техника кийчъеш, ихы тIа эцараш деш болх боахама механизатораш, специалисташ,

Дегатта дожкха динахетар хулаш тIамIцад совхоза къаьхьегамхоца Москверча хьалха латтача предприятеи коллективаша КПСС XXVII съезда сийна февраль бетта Ерригсоюзни коммунистически субботник чакхдаккха дь кхайкарал.

Цунна хеталь митинг хилар укх деношка совхозе. Цига къамьалаш дир мехмастерске слесара М. Гуюева, цул тай-товарни ферма бригадира У. Булгучева, юртбоахама техникаге хьожаш волча механика М. Хамхоева, совхоза директора А. Корнигова, прораба М. Картоева, директора совхоза Х. Бузурта-нова.

Москвичий кхайна р а л къаьбабаьш тIа а жаш шоай боахама отраслешкара болхлой тIехьяьжаш цар цу деза-на дийнахьа къаьстта хьинаре къаьхьегара. Болх бен хургба ихы бIаь совгIа саг. Болхлоша даьккха алапи шийтталагIча пятилетка фонде дIачудела латтарх.

* * *

«Красный молот» яхача завода коллектив КПСС XXVII съезда хетадьяь Ерригсоюзни коммунистически субботника кийчо е йолаеннай.

Укх деношка кузнечно-прессови цехе цох лаьца митинг хилар. Из хьалелаш къаьмьат дир цеха партийни организаце секретара Я. Магида. Москверча, Ленинградерча, Ригерча къаьхьегам хошца дас кхайкаеш хьалаца а субботник долча дийнахьа даьккха ахча XII пятилетка чотах дIадахийта а тIехьяьжар цо коллектив.

Цул тIехьагIа къаьмьаьл дир мастера Я. Шкробота. Цеха коллектив 15-ча феврале хьинар ца кходелл къаьхьега лаьрхIа хиларах дийцар цо.

Заводе вIашагIъеллача субботника штабо къаьхьега ма цIейна кийчо еча а из чакхдоаккхача а тIехьожам лоатабергба. Цул совгIа субботника денна хетаьь «молнеи», фотостендаш, пенгазеташ ара а хецаргда.

Заводе шерки гIулакех деча № 2 йолча интерната дешархой а завода цехашка болх беш хургба.

КХЫЧА ДЕНОШКАЧУЛ ОВСАРЕГIА

Укх деношка, смена дIайолаялалехьа, «Совхозтехмастерс» ВНПО опытно-экспериментальни заводе москвича митинге вIашагIкхийтабар духха болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхеро нах. Цар чоагIа разаза болаш тIамIцар КПСС XXVII съезда сийна уьх шера Ерригсоюзни коммунистически субботник дара москвича цIайолаьь инициатиче. Цаг санна массаза и балха аравала дош делар цар.

Митинге хьомсаьл лаьча электромонтажница. Ночч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета депутата А. Левинас предприяте берриге болхлой тIалхийар цар цу деза-на дийнахьа къаьстта хьинаре къаьхьегара. Болх бен хургба ихы бIаь совгIа саг. Болхлоша даьккха алапи шийтталагIча пятилетка фонде дIачудела латтархIад.

Ишта болх бе йиш яц шийтталагIча пятилетке. Цуна тIедеродаь дуккха гIулакхаш белгалдаьд фабрика кердача директора, партийни профсоюзни организацеша.

Мишта дIадоладаьд уж кхоачашдела?

Нагахьа санна царех дуккхагIарех дуаца хIанз а лаьхьадаре, баьгда, эгтара аттагIа де йиш йолчох тахан а дувца йиш л. Масала, хьаэцарца вай нах цюй ханнахьа Дегрига дIадаьлча а къаьхьега дисциплина дица е ю хIар хьогIта хIама ма дий из.

Из иштта дале а балхах дог лаэаш а из дикагIа бе тIерташ а дукха нах ба фабрике.

Iуйрийна барчI сахьат дьлча смена дIайолаялча хьана, йiалла сар балха хьа па печа санна дукха бар тIехьаниса хьуэхараш.

— Тахан духхьашка ниеслуш дац ер гIулаех, хIара дийнахьа хулаш да, — йоьх тIехьаьсдий учет делаеча табельщица Чечиева Iашата.

Цlе яхар чоагIдеш санна, дIабабахача бетта тIехьабисараш дIаэабаьча наьхатий бIарчча пачча хьагойтар цо. Духхьал укх шера хьалхарча кхъьегама дийнахьа тIехьависар 35 гарга болхло вар, инженерно - технически болхлой боацаш. Царга юкъе бар тIьаьх минутага кхачалаца тIехьайеча приемщица Ведяшева Нина, ОТК инженер Анхошиева Люба, Пицдон участка болхло Iтарова Тамара, инструктор Торшхоева Лида, барчIагIча конвейерна запучъальщица Парчиева, оригдиро Кагыровска Фатима, склада заведующи Пальчиев Макшарип, цхьоалагIча цоха технолог Шарова Люба, экспериментальни цеха начальник Темгиева Рая, технически отдела инженер Мальсагова Люба, кхы дуккха барраш. Хьажа-ш ше, тIехьабисараш малаш-67 Болх ший хаьнахьа дIабалабайтара эгтара чоагIагIа эпарашт ба уж. Долче, туш да болх кильгI-бахар хьа мичъра делаеш...

Деина ийслучча цу гIулахий хьанъехьа йоагIаш йо-ла выводаш ца еш хIана Iатеп предприяте культалхой?

Цу хаттара йоп а луш, духхьал укх шера хьалхарча кхъьегама дийнахьа тIехьависар 35 гарга болхло вар, инженерно - технически болхлой боацаш. Царга юкъе бар тIьаьх минутага кхачалаца тIехьайеча приемщица Ведяшева Нина, ОТК инженер Анхошиева Люба, Пицдон участка болхло Iтарова Тамара, инструктор Торшхоева Лида, барчIагIча конвейерна запучъальщица Парчиева, оригдиро Кагыровска Фатима, склада заведующи Пальчиев Макшарип, цхьоалагIча цоха технолог Шарова Люба, кхы дуккха барраш. Хьажа-ш ше, тIехьабисараш малаш-67 Болх ший хаьнахьа дIабалабайтара эгтара чоагIагIа эпарашт ба уж. Долче, туш да болх кильгI-бахар хьа мичъра делаеш...

Деина ийслучча цу гIулахий хьанъехьа йоагIаш йо-ла выводаш ца еш хIана Iатеп предприяте культалхой?

Цу хаттара йоп а луш, духхьал укх шера хьалхарча кхъьегама дийнахьа тIехьависар 35 гарга болхло вар, хьа балха хьа а ихьаьа цхьа кулгалдаьлча, хьаэцарца вай нах. Царна юкъе а дукхагIарга производственни участкий кулгалхой бар.

Болх дIабалабайта хила беза сахьат дьлначча гIолла цеханна барашш фу деш ба хьа на лаьрхIар аз. Хlама деш яцар Курсаева Лейла керте латтача 35 саг чувоагIача бригада коллективех. Иштта-тIов минут тIехьависар 60 совгIа болхло. Цар дохадьр тхьо сага сахьат да. Цу юкъа фабрика коллектин ден хьоачашдеш а болх ца хиннача. Ханнахьа укх шера шоллагIчеи кхоалагIчеи хиларе юкъера дIахIотташ тIехьатIов минут тIехьависар 60 совгIа болхло. Цар доадьр тхьо сага сахьат да. Цу юкъа фабрика коллектин ден хьоачашдеш а болх ца хиннача. Ханнахьа укх шера шоллагIчеи кхоалагIчеи хиларе юкъера дIахIотташ тIехьатIов минут тIехьависар 60 совгIа болхло.

Шийна тIера бехк дIабаьнга гIерташ фабрика профкома председателла Э. Мальсагова йоаш:

— Профсоюзни организацеи Iалашо дар производственни балха юкъаIеррача. Из цеий кулгалхой декхар да.

— Къаьхьегама дисциплина тегхараш дохаш ба болх ца деше, болх тоабара деш дезачунга ца юкъе, малаэца функцеш я оаш кхоачашъеран? — хьаттача ала хIама доацаш висар из.

Лакхе вай дийцача бесса, фабрика коллективо болх барах паччахьалкхенга цо мел эе ду хьокхарга вай. Цига къаьхьегаш ва цхьа наьр балх дан. Хlара сахьата дар тег кхо эзар трикотажни изделеи. Тlакха уьх шера шоллагIчеи кхоалагIчеи хиларе юкъера дIахIотташ тIехьатIов минут тIехьависар 60 совгIа болхло. Цар доадьр тхьо сага сахьат да. Цу юкъа фабрика коллектин ден хьоачашдеш а болх ца хиннача. Ханнахьа укх шера шоллагIчеи кхоалагIчеи хиларе юкъера дIахIотташ тIехьатIов минут тIехьависар 60 совгIа болхло.

Цхьашка къаьхьегачаь болх дерттIа дIа ца бохийташ, цар къаьхьегача оссарлеста чIерга-гIа Iатеп да догIеи доаца деча ахчрххолга чура доагIаш санна цехашка тхов тIехда хиI чуъьедаш хIара. Хин Iамарч латт хIамаш тегараш къаьхьегаш болча конвейерната юхе. Укхаза ала а доагIаш яьлча баьккъха да: да ца вийхахоч... цхьаккха а вед-харгбац.

Б. КОСТОЕВ.

Шу керда—оамалаш къаьна

УРХАШ МЕЛЪЯЛИЙТАЙ

Дlадахача шерагара дIакхаччача, цхьаьттагIгIча пятилетке тIехьажа-ча-ра яр Назарановски трикотажни фабрика коллектин. Цуч бахьанаш дукха дар: потребительскаш рекламаш ца-ца, продукци ер хиларах паччахьалкхен торговы инспекце гIод деттар, хIара бетта хIама ца яьлча штурмовщина хуьар. Уж дерриге а цийслоре а кхъьегамеи производственни дисциплини эала хиларах, хIаранегара доагIаш дар хьа па дехаш. Цудуха фабрика коллектино продукци врахецара пятилетка план 97,6 процент мара кхоачашъяьнгар, тIадисар 778 эзар наделл паччахьалкхен дехкар.

Иштта болх бе йиш яц шийтталагIча пятилетке. Цуна тIедеродаь дуккха гIулакхаш белгалдаьд фабрика кердача директора, партийни профсоюзни организацеша.

Мишта дIадоладаьд уж кхоачашдела?

Нагахьа санна царех дуккхагIарех дуаца хIанз а лаьхьадаре, баьгда, эгтара аттагIа де йиш йолчох тахан а дувца йиш л. Масала, хьаэцарца вай нах цюй ханнахьа Дегрига дIадаьлча а къаьхьега дисциплина дица е ю хIар хьогIта хIама ма дий из.

Из иштта дале а балхах дог лаэаш а из дикагIа бе тIерташ а дукха нах ба фабрике.

Iуйрийна барчI сахьат дьлча смена дIайолаялча хьана, йiалла сар балха хьа па печа санна дукха бар тIехьаниса хьуэхараш.

— Тахан духхьашка ниеслуш дац ер гIулаех, хIара дийнахьа хулаш да, — йоьх тIехьаьсдий учет делаеча табельщица Чечиева Iашата.

Цlе яхар чоагIдеш санна, дIабабахача бетта тIехьабисараш дIаэабаьча наьхатий бIарчча пачча хьагойтар цо. Духхьал укх шера хьалхарча кхъьегама дийнахьа тIехьависар 35 гарга болхло вар, инженерно - технически болхлой боацаш. Царга юкъе бар тIьаьх минутага кхачалаца тIехьайеча приемщица Ведяшева Нина, ОТК инженер Анхошиева Люба, Пицдон участка болхло Iтарова Тамара, инструктор Торшхоева Лида, барчIагIча конвейерна запучъальщица Парчиева, оригдиро Кагыровска Фатима, склада заведующи Пальчиев Макшарип, цхьоалагIча цоха технолог Шарова Люба, кхы дуккха барраш. Хьажа-ш ше, тIехьабисараш малаш-67 Болх ший хаьнахьа дIабалабайтара эгтара чоагIагIа эпарашт ба уж. Долче, туш да болх кильгI-бахар хьа мичъра делаеш...

Деина ийслучча цу гIулахий хьанъехьа йоагIаш йо-ла выводаш ца еш хIана Iатеп предприяте культалхой?

Цу хаттара йоп а луш, духхьал укх шера хьалхарча кхъьегама дийнахьа тIехьависар 35 гарга болхло вар, хьа балха хьа а ихьаьа цхьа кулгалдаьлча, хьаэцарца вай нах. Царна юкъе а дукхагIарга производственни участкий кулгалхой бар.

Болх дIабалабайта хила беза сахьат дьлначча гIолла цеханна барашш фу деш ба хьа на лаьрхIар аз. Хlама деш яцар Курсаева Лейла керте латтача 35 саг чувоагIача бригада коллективех. Иштта-тIов минут тIехьависар 60 совгIа болхло. Цар доадьр тхьо сага сахьат да. Цу юкъа фабрика коллектин ден хьоачашдеш а болх ца хиннача. Ханнахьа укх шера шоллагIчеи кхоалагIчеи хиларе юкъера дIахIотташ тIехьатIов минут тIехьависар 60 совгIа болхло.

Цхьашка къаьхьегачаь болх дерттIа дIа ца бохийташ, цар къаьхьегача оссарлеста чIерга-гIа Iатеп да догIеи доаца деча ахчрххолга чура доагIаш санна цехашка тхов тIехда хиI чуъьедаш хIара. Хlн Iамарч латт хIамаш тегараш къаьхьегаш болча конвейерната юхе. Укхаза ала а доагIаш яьлча баьккъха да: да ца вийхахоч... цхьаккха а вед-харгбац.

Б. КОСТОЕВ.

1986 ШЕРА 13 ЯНВАРЬ ХЬАТIАОТТАШ ХIАРА КХОАБАЧА IАТТАГАРГА ШУРА ЯКИХАРА ЙОЛА

СВОДКА
(кг)

Районаш	1986 шера	1985 шера
Ачхой-Мартановски	5,4	5,3
Шалински	5,2	4,9
Гроэненски	5,0	4,8
Назрановски	4,8	4,3
Сунженски	4,8	4,3
Шелковской	4,7	4,3
Урус-Мартановски	4,5	3,7
Наурски	4,4	3,9
Гудермесски	4,4	4,3
Малгобекски	4,2	3,6
Надтеречни	3,2	3,5
Республике йолла	4,7	4,4

КПСС XXVII съезда накъадолхаш

Ювцаш я КПСС Программа кердача редакце, КПСС Устава де могадева хувцамий, Керттерча лостамий проекташ

ЧIОАГIБЕ ЛОХЕХЬАРА ТIАХЬОЖАМ

ЧIоагIга теркам тIабахийта, хьекъад тхо КПСС Программа кердача редакце а парте Устава тIа де могадеча хувцамий а проекташа. Цар тIа кхаьгга белгалдаккад тергалгIера хана а таллара перспективе а кхочашдеш, дIанхачен лерхIараш, уж вахаре чакхдахара наькъаш. Хьодам беш кхочастадаь коммунисти, партийни организацеи, лохера денз ланхе кхачалаца еррига рашех йогIча пар хозаниа организ декхараши бокъонаши.

ДегIаенача социализма общество дIахо тоаьра, наькъа вахар тоадара, лерхIадуккха коммунистически общественаго строительства дIахьа-чара, вай пIанста тIа тешдиаме машар хилийтара, белгалдаьккхар дицца яхоачашдара хьалхара хIара коммуниста, хIара партийни организе, цун органа лоарIхIами бехкотхкама лачкбара тIаергаяь я цу документий хIинца пункт.

Пенкка мотгIг дIалоцу партен паччахьалхенан молларIга пIулакха тIа вале а коммунист морально цIена хилийтара дешаша. КПСС Устава кхоалагIга дакъа 25-на пункта тIа еьшад: «КПСС ЦК, союзни республика компарте ЦК, парте крайкома, обкома, окружкома, горкома, райкомаллеанаш цIеналла кандидаташ декхарийла да дерригача шоай вахарца шоаьх денна боккха тешам бакъбе. Нагахьа сайна партийни комитета членаш е кандидата из тешам бсабой, из хила йиш иш цуьна юкъе». Геттара дика аьннад Цо лакхбу партена, уж юкъобогIгIча партийни комитеташа хьалхара куьгалдеча болхлой бехкотхкам. Парте вахаре йоагIгIоагIгIча партийни комитетана нъоастагу цун чоь хIоа е кандидата коммуниста сий доккадьа е дакъал, шийх бенна тешам вахаре бакъбу е бакъбан, парте Устава из, коммунист хиларах тарра, юхьканадарча партийни организае болх беш а учете латташ а воллашшехьа. ЦIенига моттигIан пийслаш парте вахаре уж учете латтача юхьканадарча партийни организацеита хоьш хIама доацаш, царга хоаттан боацаш цун организацеша дешаш учете бIочча куьгалдеча болхлошта бехк беш а балхаш тIа ца боагIаш лаьрхIаш а, Цудухьа, тхоц хетачех, кхы а чIоагIIье боагIа юхьканадарча партийни организацеи ухаза учете латтача коммунисташа йола вин-

Н. Анисимова Новогрозненски международни кхьаьгатчаьрхь я № 43-1 йолча установка коллектив. Цуьа бутт дIабахийташ по ше- тIаниша дехкараш тIехкоачаш да деш. Цун керттерда да технологаша

пиналло, объективно коьаштаде а шиъ соцам юхьканадарча партийни организацерча коммунисташа дIабоьлийта ав.

Цу тайнара тIатохарашиш хилар хьаьгIт, цхьабIочча кхоалагIена болхлоцца шоай коллективна. юхьканадарча партийни организацеита хьалхара шоай декхараш дийлуш, уж да лоарIхIан, соствбуьлаш, уйла лаьхлуш моттигIан майеслуш хIтара. Ишта моттигIан да хилийта, дIайсалуьшкъа компьютерна ствла оволеш тера, обществаца чIоагIга эцаш йола куьгIгIа ду кадрани «лазарях» дорае таро, курьга из пункт тIатохан лоьхера тIахьожаш чIоагIбаро. Цул совгIа, цо белгалла Лахьбергоа партийни, советски, боахама кадраш хьахоржачара, дIаийсъеьлча, царца кхетам лучче хьаьгIбаларца партийни организацеи хьоарIхIам, массасарча партийни вахаре дIачIоагIгIерьеш наираш хаьжарех дIайсъеьрех балха лоьпехи принцип.

Цхьа хувцам бар дов тхоа КПСС Программа кердача редакце проекта тIа а. Оаха Дунбар да проекта тIахоалаца дакъа, кхоалагIена керта йийслаГIца абзацах. Цу тIа къастста США хьоаехлера ца эцаш саина хет тхона, Тхоц хетачех, шийса тIа хургдар «США» аьннача метта «дегIаньхка капиталистически паччахьалхенаш» яха денаш оттадина а цу тайнара хийцача а.

КПСС Программа дерригача дуненна лоарIхIаме политически документ да. Цу дуьна цо тIа къастта дIа дагIаш аьнна ет США-х, таханн из кхьча капиталистически паччахьалхенел из болашгIа яле а. КПСС хьалхара Программа тIаоцача хана дунен тIа эгIара из боларца паччахьалхе шиъ колоненца цхьана Англи хIинца. Цо болларца Программа тIаоцача хана капитала дуненн тIара хьалхе Англера дIайолаш Америка Вашингихкий т т а ча Ш т а-Ш ерийча а ер деташ тIатохаша а: «Цу партийни организацей бокъо я ухха а учете латтача моллагIа коммуниста, моллагIа пост йолаш херрача гIулакха тIа из ваьлле а, парте Устана дехкарш кхоачашдерах йолча отчета партийни собране ладугIа а цун мах бе а, коммуниста отчетах йоа собране соцам ницца предложенеши йоагIгIоагIгIча партийни организа официально дIахьийта- Партийни организ денхарийла я из дош при-

• Рязане ницца оал КПСС областной комитета политически деларца Цепцех. Духха нах хул ухкааз уж деношка, кхьаьгатчаьрхь кхоалагIена колективашка сседза хьалхара парте документаш шерра дуьцуьча хана.

«Болх духха ба, — йоаь политически деларца Цен директора Ольга Николаевна Первушинас. — Тха Ца — оаха предприятей, учреждений, боаехамий партийни организацеша дIахьа бувзам а лоаттабеш областе беча берригача агитационно-пропагандистски болха организационно - методически центгI. Хlара денна консультацеш юоха дерригача хьалъьгга юоцIйта эраьлхача КПСС ЦК проектех лаьца, тхоай активисташа новкъостал ду занятешца кийчбаьта. Наха хьашт долаш да парте чурчей арахьарчи политика деташ, бIарча мохк а къастта хьийцача Рязански область а социальни дегIаэкара пробленаш. Тхоай програнда эффективность аIе, уйла кIоарIе, кердадеран лаха новкъостал дергдоаш поаьа балха формаш лех оаха.

СУРТА ТIА: пропаганда технически средствеш юмаен найда заци занятеш еш ва политически деташа. Цен методист Е. Солдатов (юнкъварь).

Ю. ДЬЯКОНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ФУД НОВКЪАДАР?

Каст-каста кога гIирс бохкама тикашке воде со. Хьаж малагIга мальеш сихкагIа дIаэш, малагIеш саг дIабIера ца хьожаш дом тIабилла латташ хул.

Новкъа да цаера вай республика моттигера промышленноста продукци а хилар. Тхона, кога гIирс хьабечча пхьарашта, тIабуьк цох бола бехк. Мишта нийсу наьха бIарг тIа це отта продукци арахецигаг?

Тховй объединено нийслучуьа кхочамбацарех дувцергда аз. Мисала, бийдал тхона лоаттаю Астраханера а ишта- кхьча городашкера а. Ноэч-ГIалгIайнен госснабо гIолла мара тхога кхачад из. Бакъъьа дар цун цхьа адрес хилча. ТIаккха из дIаъьа кхуьъаш за а рузкъа а доадеь дезаргдацар, во бийдал хьаьгIтача органнзацеша дувца а етта тIагIа хургдар. Кога гIирс хьабу тIаэрса хеадедь, Iургаш доаккаш, басар сиха Iадоалаш, атта хобалуш -хул. ТIаккха дIаэцаргIий цох хьаьъ хIама? Во хул хьалуш дола клей. Цхьа бахьан а низ тIабахийтача, тIоадал кхийтача, вайхача моттигг лаьттача айра Iохьов.

Юхьюкъе хьастамаш, моьхар, ишкаша уьттаду чIегаш, улитанови оале айран доацаш хул.

Хlанз вай юъца бийдал йоацаш кхыйола новкъарадешан а я тха балха. Царех да цъкъкха участок кердача технологеш Iалашъяза хилар. Цудухь, наха дерригА балхаш нулгараь да, ло бакхар а маьче айра хьалтIалотадар а кулгаца да дезаш хул.

Таханарча дено дIадех къъьегама -а производственни а дисциплина лакъача боарзме хилар. Цхьабаьца, из «елхеш» йола моттигаш ниййсу тха объединено. Шоашкара уж жийча гIулакхаш гучадувлийтарех ва менна а волаш балха вена Орлов Александр, цхьакха бахьан довацаш балха тIера вувла Американ Iумар, балха лиан хIоачаш ца ю Атарщиков Николай.

Уж цIераш-м кхы дIахо а кха йиш йолаш яр. Хlъьта а из дац керттерча дар, объединене ахетам балера болх эсала бIар хIара да. Пулакх хIанз мотесса дуте цу тайнара моттигаш кхы а духкарга хургхилараех шеко яц.

Фу де деза из хургдоацаш!

Партийни профсоюзни организацеша болхлоша юкъе идейно-политически, профессионални сахьатан лахьбеш йоаь мероприятеш чакхъяъя еза. Ишта хIаране бехкотхкам аибо беза, цун ший балха моттигаг дог лазаргдолаш.

Тха объединени планах лоархIа це яра бахьан цъкъкха а да. Районашкарча мастерскеша дер тха объединене плане юкъе дувцаш. Из ишта хIаларах паччахьалхен план а лакъъьй тхона. Ваьтта тхо царна доал де бокъо йоллаш дац нийса доацар цар леладора аьнна. Хlана аьлча, царна кулгалду райбыткомбинаташа. Цудухь уж цъка да воацаш юс. Тlехьожам боацаш дисер ах-астагIа ма хуьлий. Цу хьал тIа я районашкара мастерскеш.

Цудухь латта хургбаьх тикашка дIа ца эцаш бисе кога гIирс. Шийга дIадахар метта а ца оттадеш.

Вай белгалдаьха тIалаташ Дiадахъалца тхо объединене болх цъкъан кога тIа баргбаш.

Ч. МАРХИЕВ, «Чечингобу ъъбмт» объединене № 1 йолчь цеха заирай-щик.

КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН

Республикнерча энергетикашта юкъе кIезига бац хьалхарча пятилеткай ударникий дика традицеи сийлица дезлеш болх, шоай балхах бизза кхеташ болх нах.

...Цу цераша ГОЭЛРО ленински планах Кузбасседи Навказе хьайIир Коминтерна цIераIа йола теплоэлектроцентраль. Хlанз из номер цаI йола электростанци л. Ухтаза дика новкъал я Майоров Григорий Андреевича цIи. Цун къъьегама биографи ДайболлеIар бирсача тIема цIераш-м 1943 шера тIера хьалха 15 шу дахьна нIаьж волаш балха вера из Ачкой-Мартановски район р ч а цхьан колхозе. Цу хана тоъаца бийр маIа нах (уж фронте бар), духкарIа дакъе кхалнах, кхувш боагIа катирной бар тыле къъьегашт хиларан. Дуьх шера трактористала болх бир Григорий Андреевича.

1947 шера из Советски Эскаре гIулакх де вахар. Дахьен денхар дIадехна вахьча 1954 шера Майоров Грозненски шоашкара ТЭЦ-е балха воагIа. Электромонтера помощник волаш къъьегама волавелар из. Цун этара хьалхара я из чIогIий хилар опыт йола мастераш Г. Соусулин Б. Молоканин. Цар юхьканце а эниъра хIама хьа-а Тайхуш , хIинца Григорий, Лоацца юкъа цо карааерайнер электромонтера говзал.

Балха вена шин шу дакъна Майоров бригадирала оттавир. Шийга къъьегама новкъостаъкара доагтIар хьадехан хилараца, массадолучуьй шийгара масал телаш хIаьрг да белгтала вар къъка нулгалхо. Ший опыт, кардадьина дика дар къонача болхлоцца дIалуш хан иккш а ходеш чакхвалар из. Хlанз цхьан хана цун хинна ученикаш лакха говзал дешла Исмаеш я. Шеко яц цунах а дина болхло Гургхилараех.

Ишта производстве ший моттиг яьа а лаьца цунах геттара еша а эниъ къъьегама. Людмилайна коммунистически къъьегама членник яха йан ешай. Сийлен грамоташ, маьже совгIаташ тIеэнаш.

Хlанз «КПСС XXVII съезда» — хьинареча къъьегама 27 денада» яхача девизгIа дувзе ньрача яхье хьалхе дешаеш къъьегIа из.

Н. БОРИСОВ.

КОРМОЦЕХАША БОЛХ БАЦ

Хьайбаш уж шера Iангара дахара доаккаршца во кхочам баьб Грозненски районе. Долче, из кийчеча цехашкеи кухнешкеи тIагIа болх бийта деза. Цъкъбаьца, из шера дош дац. Районе йолча тIъъьк цхойттанех доаккар кийчду 13 цехи кухнеи мара болх беш яц. Пайда из ший латт доакъара граиулаш ю 4 АВМ а.

Къъьегта во вIаштIехьдаьлкхад хьайбаш цхоабилга цу районе «Куларинский» совхозе. Кlезига да цу боаме Iалашдаь доакъар а. Рационага дакъанца во кхочам кхабара март бутт тIаIхачалца мара тоъаргдолаш дац из. Къъьта а хьайдеш хьайбашта из телара деш хIама дац. доакъар кийчду ши цех йоллаше а. Уж хIанз а болх беш яц.

Цудухь лаьгIлуш йоагIга доаханарга йоаккха шура. Масала, карара шу доладеча дена хIара дийнахьа юкъера лаьрхIача 918 килограмм кIезигагIа йоаккх из соаха хиначуч.

Х. МАГОМЕТОВ.

Кагирхой хьехамча

Гудермеерча медицински инструментий заводе Майго Людмила балха ена иттIагIа цу да. Шлифовально-полировочни цехе ученица а волаш дIабоблийр цо къъьегама ницъ.

Ноккха балха опыт йолча В. Борисовна. В. Просвирькова дIаъьехор дика дIаэцача йоIаех наста квалификациовани болхло хиллар. Дукха ха ялалеьлча Л. Майго цIи производстве хьалха эттагаяьта юкъе дIахезар. Нормаш деим тIехкоачашора.

ШIий балхах дацца дувцаш Людмилае йоах:

— Аз доаха толамаш са цхьане къъьегамах хьахуладеш дан. Из хьалхарча дахьен сиезарш. Хlаьжка токарий, юххера а тха шлифовщицкий юкъара - дакъа да. Бакъъьа, продукце сибатхоздер тха участок я. Цудухь укказа къъьегаш йола Л. Майго цIи производстве болхло лакха говзал йолаш хила вена массане дакъ дерригдеш.

Заводе эттара хьалхарчарца Дайна пятилетка кхоачашъьй Л. Майгое.

Уж денкарш толаме кхоачашдеш санца дуккхачар дина из хьехамча а я из. Цо балха говзал йоьзийча ба полировщицаш Шапкова Луиза, Шкуратова Людмила, Хьабаран. Хlанз цаи хьехамча нерда болхло Сергодеева Наталат тохкама балхаш. Кавказски перевальни машинаьъьа (ишта я цун обучающийна) керттера инженер — Никгалай Сванишвили «Кавгипротранс» яхача тбилисски институтера ва. 30-ш шу да Свашвилис транспортни магистралаша проектировани ю. ДагадохараГIа къъьегаш цу темах бар цун проектни болх. «Тахан лоадам боацаш хIама хет 30-ча шерашка бохча цу балхах. Амма цхьан хIамаи тIара Дайболлаеда деза ма дагий гIулакх», — ноах ю.

180 километр бIаьха трасса боладу Пятигорск-Кавказски машинаьъьагара говод. Ордэоцинидзе районе. Заказчикаш магистралех Даккет Тбилисена гаьна йоаьлча моттиге. Пайка йохьа дагIа дакъа ю. Пеорга Батлухтарин духьалареп тохкамаш дахьаьреп гIорторан да ненаш а долаш йолча гаьреяшка гIолла. Хьалъергья 40 гаргга яьадул. Гьерех пхьарашта отталь опорап 20-ка маIгIашца дьча цIенай лаьрхIал долаш хургбаь), дукха хIама из. эшнаш 70 хургда дакъа а юкъара а тIий. 42 километрага кхоачаргда 22 тонне да йоаха, 32 километр йIаьха Архотски тоннель агIонайшкара йIаьхьа хургбаь Европе.

Йилла езаргьа шин миллион кубометр совгIа бетон, хьалдакхха дезаргда 29 миллион кубометр лаьттех кхерол, миллион кубометр дар лелхийташ дакъа дезаргда — бердаш да уж. Иишь биллара кхичо ена хIанне а дакъа дезаргда трассана тIадолха 150 километр наькъъьа. Шеко яц, маьстрелаш ошаргъ электроподстанци дено, вагонашта техобслуживаний ю пункташ, дукхха кхы объекташ.

Трасса ахалеп совгIа дола дакъа фордагарга хьал 1.100 метрал лаххагIча моттигашна гIолла чакхдарда. Нийс балхинта , вIаштIехьдаьлкхад къъьегаш йолча поезда хIаъ 30-ча шерашка бохча цу балхах. Амма цхьан хIамаи тIара Дайболлаеда деза ма дагий гIулакх», — ноах ю.

180 километр бIаьха трасса боладу Пятигорск-Кавказски машинаьъьагара говод. Ордэоцинидзе районе. Заказчикаш магистралех Даккет Тбилисена гаьна йоаьлча моттиге. Пайка йохьа дагIа дакъа ю. Пеорга Батлухтарин духьалареп тохкамаш дахьаьреп гIорторан да ненаш а долаш йолча гаьреяшка гIолла. Хьалъергья 40 гаргга яьадул. Гьерех пхьарашта отталь опорап 20-ка маIгIашца дьча цIенай лаьрхIал долаш хургбаь), дукха хIама из. эшнаш 70 хургда дакъа а юкъара а тIий. 42 километрага кхоачаргда 22 тонне да йоаха, 32 километр йIаьха Архотски тоннель агIонайшкара йIаьхьа хургбаь Европе.

Йилла езаргьа шин миллион кубометр совгIа бетон, хьалдакхха дезаргда 29 миллион кубометр лаьттех кхерол, миллион кубометр дар лелхийташ дакъа дезаргда — бердаш да уж. Иишь биллара кхичо ена хIанне а дакъа дезаргда трассана тIадолха 150

КАВКАЗА ЛОАМАШКА ГIОЛЛА

Лела ма деззара сиха лел Кавказа Керттерча лоаман довкъех чакхбергоала машининкъ биллара проект кхоачашъьра кийчо елга.

Цу тайнара йола уйла юхьканца керта чу енай наха дIаэца. Шишцере сеъъалуш. Цу хана денз уьттаьлй луккха проекташ. Цхьабакъда технически экономически бахьанаш царех цхьаккха а кхоачашъьлуш.

Хlанз хьатIакхьчай Кавказа штурм е еза ха.

Кавказа лоаман карт а хиина латт Iаьржачаги Каспийски Фордашта юкъера мотгиге. Хlанз укказа къъьегаш Фордашта тоттIагча пистошка гIолла дош болаца нахъкъаш, Малхбузенгахьа гола текхе, Iаьржача Форда курортни оале гIолла Кавказа Фордашка а бакъъьке уъ пассажирски поездаш, Хьалъа мохьашш кхуьъарш малхбоагIгIаька голате текхе, Хьаеле янгогина гIолла да ъъ. Хьаеле довкъех тIех а бахьна духьхьада бодача пашхьо 150 километр деапбергIо пассажирски пункъ, мохьашш кхоачаш. Экономисташа давча лоарIхIамех, цо йиш хилийтархьо мохьашш нахи да-хоа кхуьнгача дIадоаргдо шера 100 миллион сом совгIа кIезига де.

Цхьабакъда духьхьала уж расчеташ ш Кавказа транспортни система цхьаьнел уьлаш ййтаь. Пулакх мишта латт ыьча. Закавказски республикай промышленни продукце боаьрам тешиаме дегIаэкан лаьтт. Кавархьа пятилетке. масала, дукха хIама ца эишаш цхоалагIа дакъа тIакхийттад цунна. Цунга хьожам 1 миллион тонн «сухой-наь» мехка кхьча республикашца Закавказьл товарооборот. Цудухь хIанз Кавказа тIаттаьрашта юкъе дIахезар. Нормаш деим тIехкоачашора.

ШIий балхах дацца дувцаш Людмилае йоах:

— Аз доаха толамаш са цхьане къъьегамах хьахуладеш дан. Из хьалхарча дахьен сиезарш. Хlаьжка токарий, юххера а тха шлифовщицкий юкъара - дакъа да. Бакъъьа, продукце сибатхоздер тха участок я. Цудухь укказа къъьегаш йола Л. Майго цIи производстве

пийсски цхьа колей йолча Iаьржача форден линей посадни лелара йолча тарогех КхоалагIгIа-дало. Iаьржача форда пистера дин: чакхйолаш мехка эттара йоккхаргIа йолча курортни зонана юкъе гIолла. Хlанз цига гIолда ух дукхагIа да. Дайъе бакъъьа йоккхий йоаца (20 вагонага ихоачаш йола) массажирски поездаш. Цхьаннена тIехьа шоплагIа йолни чухьа гIолла дукха итташ йолча вагонех, платформех, цистерех латта мовкъаш ихъьяп коставаш йолаллинтача чIоагIга толхдергдаш салагIа. Цхьа тIехьахара, диаэалагIадала, экономистий прогнозаца йоах, цхьа чIьъьк ду дакъча Кавказа районе дIаъьа кхуьъача мовкъийп дIаъьа кхуьъача наьъьси боарам даккхузргба посадни дIаъьа кхуьъача наьъьси боарам даккхузргба посадни дIаъьа кхуьъача мовкъийп

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА

МАРША ДОАГІАЛДА, ХЬАШИЙ!

Саберлало йоалаш латт. Гарга гІертачу поезза чархий таташ да хьаэозаш. Зизай курсаш бе а йоахкаш дуккха а ших да поезд сацарга хьежаш латташ. ХІирий кхаман гІирс тІабийха кийчбина ба магий нахи мехкарийи.

Массеэх минута яьлча, вежаршка йолча Ириstona дахьта Іобосс Курскера хьаший. Шоашта духьалбаьккача наха махкІабеттадуш, белаш, гІоабаьина ба уж. Ишта хул дотагІий вІашагІехьгар.

Хьоашагіга енача делегеце кулгалхо я КПСС Курскн обкома секретарь Копонова Светлана Ивановна. ТІема шерашка шийгара Іалъамате доккха турпалхо денаг, майрад гойтача кхьаьчча эсий городагара Курскагара салам-моарашад ду цо фусамдашка.

Эггара хьалха Курскерча хьашаца В.И. Ленина памятника юхе эизаш доху. Цул тІе хьаГа Орджоникидзерча Машара проспектага а инарала И. Плиева сийна хьалъяьча мемориалага а хьежар уж.

Города дуккхача промышленни предприятешка, культурно-светучреже н е ш и к а, юртбоахама райпошлина хилар хьашший.

«Социалистическая Осетия».

●

ХАЛКЪА ГОВЗАНЧ

Дагестански художникий Союза залс гойташ я Гимры яхача юрта вахача Магомедов Нурмагомедза Гусейновича выставка, Малав ив — поэт, художник, пхьар? Нийсаііа яьлча халкъа говзанча ба.

Дерриге ІадоладеДлар ЗІамига ІІаьик воЛаш сурташ дехка Іа-марца. Тіаккха наьхата пандар, кумуз лехка вавлар. Хьакхелар шиЙ хьалхара ашараш илледш. Дуккха а говш шо а волавелар музыкаЙьни инструменташ хьас. Халкъа говзанча бе яхача дагчан гудагрех статуэткаш, берий ловзаргаш, хьайбай, оаэхарий, оалхазарий скульптураш хьаэуларар.

Тахан халкъа говзанчо хьаьа дуккха а экспонаташ цхьан тхоьна яа кІал гулъэьй. Цхьабакъда, чхараш тІа, цІенош тІа, балюваш тІа, цо дийкха сурташ вале хьалъэотдеш йиш яц. Наьха бІарг тІаоаш хоза да уж.

ЦаІ да шеко йсаташ: художника, поэта, илиалархочун, халкъа говзанча Магомедова яхоллам боккха патриотически, интернационални, эстетически чуловдам болаш ба.

«Дагестанская правда».

●

ЦУН ВАХАР — МУЗЫКА

Вай мехка а довзоларахьа а дика воЗаш ва цІи хеза дирижер Ю. Темерканов. Иза вахарехьа дирижерский конкурса лауреат, Ленинградски филармоне Йоккхача симфонически оркестра дирижер, СССР хьакъа артист.

Дуккха ха йоахашца цо оттаьй П. И. Чайковскс опера «Евгений Онегин». Из баььан долаш цох СССР Пачхьалкхен премье лауреат ваьь.

Кхы цхьаьха а премьера ЙийчьаЙ Темерканова. Из я «Пиковая дама» яха опера. ДІаэо йодача хана «Борис Годунов» яхача опера тІа болу бе лаьрхІа ва дирижер.

«Кабардино - Балкарская правда».

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

ТОЛАМАШ ДОЛАШ ДА, ТІАККХА ДІАХО?

Чжнхьаьнчара шера а ергача хьхьаІтталагІча пятилетке а производственни балха дерригача хьоьхмашта дика толамаш дахьад Незарновкин мелъзавода коллектив. Завода кьахьегамхой гІаш чІоагІга айдеш йола соьшти хиннай, берригача мехка а сапна, уьк деношка тха коллективо ювцаш йолча 1986 — 1990 шерашкеи 2000 шерага кхачалца йолча юкъан СССР экономически а социально а дегІахьа Керттерча лостамаш тІа белгалъьлча партен советски хьалъеи планах, Ший Іалъамате йоккхийча планаша тІаэув КПСС-о мехка кьахьегамхой терхам СССР экономически потенциал дІаэо дегІахьолаларан чІоагІгІаран.

ТІагІертта кьахьетара, технико-экономически процессаш эргаяьха тоаЗрен кьахьегама оьсарле лаккъаран навыгш лехара дола шераш хилар мельзаводн коллективана хьхьаІтталагІча пятилетках. Партийни организацен предприяте администрацен дьча гІулакхех хьахиннаран дика да.

Мелъзавода коллективо дош деннадар ше тІаийча социалистически денхаран дахача шера 21 декабре ихоачанде аьина. ЧІоагІга раьза а долаш белгалдакхех йиш я ха, хьажкий Іови дувьри баккхара план хьалхара. Ян 103.6 процентн шоллагІа-пр 110 процентн б октябре ихоачашъяь хилар, хьаьа сортовой хьоаг дакхара план 100,4 процент хоачашпр 9 декабре. Пхе шера йолча планаш заданеп совгІа арахийнад 3900 тонн сортовой хьоаг 2100 тонн хьажкий Іови. Ерриге планал совгІа арахийца продукци 1.400 эзар сома маьха я.

Толаме ихоачапъяьй- ишта кьахьегама оьсарле 1 процентал нІеэнгагІа йоацаш лаьхьенна продукцеча ДІадолдар 0.5 нІеаниггаІа доацаш лохдарен дакъъера партге заданн.

Цунца цхьан хІара денна терхам тІавахийтаб мелъзавода партийни, профсоэзни, комсомольски организацеца хІаман кхоп барсн лоаран денанта, бригадни подряд кьхьейлаларе, кьахьегамен профессионелни дисциплина чІоагІлара, социалистически долалаье металлоаттлара, керда техниген технологин юкъейлаларе ерригача коллектина а ХІара цун члена а морально-политически бозрам лаьхбара.

Диъ шера 1928 эзар нІеловзаш сахьат электроэнергин ихоьЙ мельзавода коллективо. Тхо дотдоахан да 1985 шера ихоьь энергн 300 эзар кхаоват сэхьатал нІеэнгагІа цхьилара.

Цхьаьнка мотпг хиннаяь пхе шера чуъь дІаоттаяь лоатаеш а чакйоахаш а ялатий продукташ толхаяь. ЧІоагІга нІеаниггенай кьахьегамен производственни дисциплина телхаеш болх моттигаш. Тоабенна6 машинаькъа вагоначаа пайда луш йоацаш йсаккха ха нІеаниггаран сеттара дІаккхаран тІабераббь болча болх.

Зазабе бохк беш я барт бо, ла, дика кьахьегама коллектив. Ухъаза болх беш ба дуккха ньахьегама ветеранаш, пронзводстве хьалъеи-таран. Уж ба хьажра бригадираш Боров Хьзгар, Таалиев Мажит, Галаев Абуязит, Султыгов Керам, крупоцеча бригадираш Бериханов Мажьмадин, Шалаев Ибрагим, бохкпой Галаев Джабраил, Нугиев Махьмад - Гири, Алхастов Мухарбик: Мальсагова Зинаида Чемуранова Бинати, Саутиев Вати, Исмаилова Анна, Картоева Марем, Глушко Любовь, Газдиева Тамара, Сапралиева Лиза, Цароева Лида, Гойгова Фатима. Барканхоева Мовлатхан, транспортерщицаи Халуэхов Висангирин Аушев Султан-Гирий, мотовозчик Оздоев Малсаг, Барахоева Любаба., Вязовец Тихон, электромонтераи Цуров Ахьмад, Ходоев Алихан, дуккха кхьббраш.

Ховш да КПСС ЦК нел теркам тІабохнйт производственера материа а ергначча кьхьегама нохчийн элемон а лоарлаш лаьхбара. Дуккхача дІаъъе юкъерча техничеки балхахочоа ший болх бе харах тхийна да ергначча предприяте коллектина болх.

Хьаьхъал долаш бола производства организаторан да специалисташ цоаш хиларх хьагІтта хьхьара техно. лога Мальсагов Идрис, крупнатника Плиев Микаила, крупоцеча технолога Аушев Іайлас, элеватора вонкхаГІоагІча мастера Пачиев Ибрахима, тарни склада мастера А. Х. Богатырева, механцеча вонкхаГІа волча мастера Хазбиев Абупара энергоцеча вонкхаГІа волча мастера Боров Юсупа, ший. чача продукце склада мастера Ахьмадов Хьадад-Хьажа, крупоцеча производства заведующе Имагожев Назира, хьхьмар.

Шеко яц, ерриге проблемаш кьестайлы, дукха да дуьйг а цо ма ххонаш доспаран. Оаэа де хІама а доацаш ХІанз а тІехьа хила сеэш йола элеватор а йоацаш боох беш я предприяти, цудухьа ницца пийлахлаш оэьаш долчча ялата поршеш, ХІаьта из Іатъкъ хьоаца дика. Іалъамате Іаьхьа ца Іалъэарча хенарча технолога Дадехарашна хьежжа.

Цхьаьттталагіча пятилетка шерашка напиталын а текущи а ремонт яьй предприяте, амма практически производственни процесса юнъеди, хьадац мехка ялат Іохьавча дахьъа Іилма-технически кагагІдийнарашш. Цунца а ишта цкьадочча кхыча бахьанашца а дувьаденна да цхьаьбола завода дакъъха хьоаг пйдераш из дина дац пиий летъашш хилар.

Кхъьегама овсарленнеи продукце дикалан Іатъкъаш ХІама да электроэнергин ритмично хьатсаяь ца хилар, Пожский халонан ницелу машинийьъо ватонаш хаьнкъ ьа челарах. Из бахьан долаш дукха Іов тха ишта а къе йолча складашка кийча продукци. Долчча бесса яьлча, проблемаш хІама а цхьаьна а ца йоаш, ишта хьоаг оаргагІьяьна я предприяте партийни организацин а культахой а. Хьаьта тешпаме ала бохь. Йолаш да, кергача а пятилетке Низарновски мельзавода коллектив цу денхарех дарехь дарехь а ергьа, вай, Коммунически партс XXVII съезда яха ма йоагІгара нахьа а гІорцьа, ваьна.

М. ОЗДОЕВ,
Назрановски мелъзавода ПТО начальник, хоххьанчара партийни организацс секретарь.

ДІКА ДІАДДОЛАДАЬД ШУ

— Іалъамате чІоагІга терхам тІабахийта а кьоабалъэа ца ювш тха баьр болча подрядни коллектино КПСС ЦК октябрьски Пленумо могаль СССР экономически социальни дегІахьан керттерча достамий проект. — дувш «Шалинский» совхоза хьакхарч лелачеча фермаца бригадица Усмаев Хьаьта дина ю.

— ХІаравар ГІерт цо хьалхашка уьттьяьрен дола денхараш яхоачандеча шийгара довлий а лаца.

Цхьаьттталагіа пятилетка чакйоахача шера ферма хІара балхахочун кьахьегама оьсарле лаьхьа хилар бахьан долаш дийнаьхьи бохси хьайбашта тІадеттолу долаш хІама ца эпшпп 40 процент лаьхгІа хилар планаш лаьхьа хиннарчул. ХІаьта цо йиш хилийтар графикаш лаьрхІача хана яхоабача хІара хьакхий лоаш 120 килограммата яхоачаде. Ферме цхьан хинна чуоттаяь яхоабаш хинна хьакхарч 5 эзарнега яхоачаяр.

ЛоархІаме хІама да хьайбаш яхоабаш диадаха доаьар диадахача шераца вийсдичч 20 процент нІеаниггаІа хилар. Из хІама дуденнад хьакхарч лелаеращка дуадеш дола доаьар цар дика кийчбеш хилар бахьан долаш — из бола доаьара ерриге ха соцдог болх беш я. Царна дуаеча хуэрех тох сеакла жоп, хьажкий силос, чаьх яьюча мар, цо йиш хилийтай концентрацин нІеаниггаІа дІаэхийта. Хьайбай рационах хІара денна ет минеральни добавкаш. Цу тайпара ха хьажкий уьттьяьрен дина ю. таш дола хуэяр тел хьакхарчаьта мет-ка а дий, хІаьта цар хІама юхе иа дуташ дуъь из дерриге ха хьажкьар.

Хьакхарч лелаеращка юкъе яьржача яхье хьалхи латт опыт йола болхлой Шишкина Нина, Свищука Раиса, Китаева Хома, Коробов Иван, Дверова Алла, ДІдаев ИбрахІам, Мажиева Йета. Уточнена Наталья, яхьабараш, Берингаи а латт уж КПСС XXVII съезда сийна хьалъэарча вахте.

— 1985 шера план хьалъ хьалла яхоачаташъяь оьсаха, — яьлар А. Усманова. — Пачхьалкхенга ехкай 4800 центнер дикагІа йола проДукци. Хьаьта из заданеп 500 центнер тІех я.

Коллективо денхар тІаийцад 1986 шера хьалхарча кварталге пачхьалкхенга дулк дохкара план — КПСС XXVII съезд хьаеллача дийнаха яхоачаяр лелаеращка дуадеш дола доаьар цар дика

ДОАЛЛАЬХЬАРА

Цини мехка юкъерча доттагІала, аІаший гІулакхаш леладара, вІаши новкъостал дара хьакъехьара Договора шерашка шина а халкъа вежийхь-юкъахьа вонцаш кхьаьхьа-гамятникаш гІаиятинаш дІадаьан Монголе. Уж я кердача городний этажнан а, МНР гидаторе гІилгІанний комиссаш а, рудникаш а, карьераш а. Цхьана кхьаьегап эргадешнехоД пина-лаьтта ше а. Хьаьта из кхьаьтта доахкъоме да, хІама аьина, вай доттагІий экономикс лард мел аьлча а юрта боахам ма бий.

Вежаршка болча мехка болх беш болча хана дукккача юртбоахама объединене. Цхьабакъда, кьахьета дег ~ чу дисар сона Центральни-аймакерча «Панраль «ЛУЧ»» ихата объединене председателаца Н. Цаэена хинна вІашагІехетар. Доккхал деп тоЙтар цо посе лнера ха йиш кхьаьчча эсий материальни боарамах дъьца. Кхьаьегалургдоаш бола членаш берриган а 300 гергга из кооперативе, 350 эзар гектара тІа 79 эзар чьаьбах латта общественни Іулаш леладу цар: говраш, нихцаш, бежанаш, жай гаьрийи.

Из боахам терхалбар цхьа бахьан доацаш хиннадан. Цъка Центральни аймака юртбоахама объединенеех йолча свожишка хьежаш ваГіаш терхалдир аз, тІехьхьара ихата. Цхьабакъда, «Цицкальхалхаттатча пхеннена юкъе чІоагІгенна хьайбаГІаш хилар, цу тІа а эггара тІехьа, ца моттиге хІама яц ваьна хинна из хьалхъаттарий чу. ГІаращта юкъе а яьлча.

Кхъьегама овсарленнеи продукце дикалан Іатъкъаш ХІама да электроэнергин ритмично хьатсаяь ца хилар, Пожский халонан ницелу машинийьъо ватонаш хаьнкъ ьа телархх. Из бахьан долаш дукха Іов тха ишта а къе йолча складашка кийча продукци. Долчча бесса яьлча, проблемаш хІама а цхьаьна а ца йоаш, ишта хьоаг оаргагІьяьна я предприяте партийни организацин а культахой а. Хьаьта тешпаме ала бохь. Йолаш да, кергача а пятилетке Низарновски мельзавода коллектив цу денхарех дарехь дарехь а ергьа, вай, Коммунически партс XXVII съезда яха ма йоагІгара нахьа а гІорцьа, ваьна.

М. ОЗДОЕВ,
Назрановски мелъзавода ПТО начальник, хоххьанчара партийни организацс секретарь.

15 январе 40 шу дуз СССР-аи МНР-аи юкъе доттагІала, цхьана гІулакхаш леладара, вІаши новкъостал дара хьакъехьа договор даь

ДОТТАГІАЛА КХАЙ ТІАРА ЗИРГАШ

Юрта боахама министерстве сона дийцачох, кооперативо сел доккхий толамаш дакар баьнна «гІайле» йолаш хІама — а дай. Духьхьала, керда, вешача юьначча кулгалхочун практике дІаьккха вІашагІехьдаьнна председателаца Н. Цаэена хинна вІашагІехетар. Доккхал деп тоЙтар цо посе лнера ха йиш кхьаьчча эсий материальни боарамах дъьца. Кхьаьегалургдоаш бола членаш берриган а 300 гергга из кооперативе, 350 эзар гектара тІа 79 эзар чьаьбах латта общественни Іулаш леладу цар: говраш, нихцаш, бежанаш, жай гаьрийи.

Из боахам терхалбар цхьа бахьан доацаш хиннадан. Цъка Центральни аймака юртбоахама объединенеех йолча свожишка хьежаш ваГіаш терхалдир аз, тІехьхьара ихата. Цхьабакъда, кьахьета дег ~ чу дисар сона Центральни-аймакерча «Панраль «ЛУЧ»» ихата объединене

«ТАМАШИЙНАДАР — АММА БАКЪДАР!»

Ишта цIи йолаш я хIама Грозные гастролошка ачаче артистка Тим Светланай психологически опытий программа. Дуккха хIамаш дагадоьгIаш хIинар, дуккха ханна хIоттийуйла тIаьхIита ше лаьрхIар хьоачаеде гIертаеш кхъьбгIорах хьалхинчар хьехьонхкеш я из ший тайпара программа.

Сан аз дIе могаргдолуот, шиг чакхдекхка низ кхоачаргболчух тешаеар — ишта да, лоецца вылча, шиг знаменитейшая артистка эрителашка дIехьонхар, царна дIадовзийтар, ишта да цо шийна хьалхашка оттадь керттера декхар а.

МоллагIа тамашийна хIама сага карагIалъхуа, оал вай, «Мишта вIашIлеьхьанчар изIг». Масала, боьх С. Тима цIьхьа бола нах хул геттара хьекхаш та велосипед хохкаш ко дIа хийца е гон тIа го бьакнке а... Хьанна могарга цIи цуьн кхьайпа тIаьхIа цуьн кхьайпа ваийна, тIаккха дуккха тренировкаш а еш шаьлрг, IомалгIу.

«Сенна эш из?» яха хатташ а тел сога эрителаеш, йоаь С. Тима. Сенка йоал со эстрада тIа IалъамаТе дукха информацеш дагахь а IомалгIу. Кхы оал дола хIама диц а далийте эрителаш сайга ладугIа, дувцаеч тешаеб сенна гIертар соГ Iертар уж шоай нохчийн тароиаш йолга цергга кхетадаIга. Из зама ма-лагIа цьахьенна. Уж гIулакхаш доахкеч сага дукха аттагIа хургде нийсъеннача халонех кIалхарвалера ниКъ лаха.

Ше ечеч ерштаеда дакъалоцуе нах тешаеб гIерт артистка церга дулургдоаеш цхьаккха хIама ца хиларах. Сага хIамаш дукхагIа доаз шийна кIалхарвалера ширдеш, кердадар хIара денна IомадеШ из хIама. «Дийнехь цхьаццо стихотворени дагахь Iомаеб оаш, тIаккха шоаг а тIулера кастта феномен, аьнна цIи», йоаь С. Тима.

СУРТА ТIА: артистка Тим Светлана.

С. СУЛТАНОВ.
С. ХУГАЕВА сурт.

КЕРДАДАР ЧIОАГIЕВ

М-С. Плиева «Хала урхе» яхача романах

Тайп-тайпара жанраш йола произведенеш иезинга язъьлъар Сийлахь-боккхача Октябрьал хьалхагIарчоь Советски Iаьдал дашлорга хьакхачул шерашлорчеч IалгIай хьалха вахарах. Из ха, хетаргахьа, йолаеш я хьакхеккай бай литература тIа. Цигахь ма из жанр лаьрхIа на лаьрхIоча нагахь ма ишта дукхагIа ломаеб нахь вахар — ларам бан. Цунах хьаьгIалай доаган нахь вахар ма. Цунах хьаьгIалай доаган нахь цIенош. Массаза а цIьхьиччоа тIийца хиннаб кIевар. Лаьттан чIегIиг баьхьа доаган моастагIа лаьттан кIевар. Цунах тешаеар кокъе а. Ций Iоъахитай», — яхаш изг автора. Иззамо ткеп хургIоалеш хиннаб Аьхьмадов Махьмада книжка кертте-ра турпала, нагахьа санна цун вахар хуеданаш уларга замалехьа ниЙсдена хиннаделаре.

Романа тIара хIараьр хIа-на ца вина йола персонаж мичча бесса хина а Махьмадаца е по нарийнача чIа-ваьнна ю. Цунна гонтаьла шиЙ персонажаш ВIашIгIоьх автора, царех хIаьрвена ци-шиЙ самал, белгало ду. Хlаьта Махьмад массаза а цхьаца хIама дел, саккетам даьхлуш ва, наха кокъе вале а, царех ца а ийх кхаЙлалаш цо-шиЙ гIулакхех соохчаха наха кокъе вайн дIавалаш. Массаза а нахан собственен кокъе вола из романа тIа вина-за сар, боьхача турпал во-лаш, чакхволаш, яздархочо цкъаза из сов тIехьаккха хеставой а.

Кхувшинаглача хана дIа-кхосс. Махьмада хьажарера дешар, цига IомадеР шиР-дьяна, наньздаргдоацаш, пайдана доацаш долга а хопца.

Лелача гIулакхий социальни овлаш ткета ца доI а, уж ниЙсо йоацаш хIлар хо-луш волча Махьмада Iаьрг-гу, атIаьна Игнатен казаний станцерча цунна тара багIийн, шоай юртара стратоса Эламарзий. ТIахIир-молла, Iес-хьалий сибатерча баьхьа ча ийзаца арсий кIаьнкача Мишайца доттагIал тасса шийна новкъарде ишта юо.

ЦхьаН ханна ниЙсдечча санна кхаоз къаза ши гIулакх. Казаний станце ата-мана Игната хьалхьоврглоачча воаккхаш етт плотнике волча Iаьдал, пухлаьш ух ган «гIулагIаца гIулакх дарж-яхаш. Жандармски апсара Архип Григорьевича набахата воля Дашлалъа, Махьмада Iаьдг, ша чу ттгарах вокккха саг ла.

Юрта а крае а иЕжйоса-хаш латтача кIовсаме, юх-хера е, цхьан деша тIа соЙ а, шийна юрта Iаьдал. Цар гIулакха тIехьара денале кIовсам-хо а хиле Iдаотт из.

Шоайц лерхIа эсала хIа-маш кхочанадар дукха ха деш цхьаккха хIама дитант старостас Эламарзас. ТIахIир-молла, кхычар, Нах Iе-жабар, рузкъаьна эпаз, дар кхIамаш дийц уйлаех спекуляци лелаер, кхелаеи йоа-зув-деларг да харахи пайда оцар, мотт бетгарг нах боа-барг дерригIа ун а хьа-дола а бIеха гIулакхаш доаг-жайаьд революце моастагIа-ша.

Корта айбу кхычу мехкий жанчаьлъ кхоабаеш йолча моттигIерча буржуазе а. Цунна новкъостача доагIа деки-кинскн эскар.

Матерпал кIоаргга йовзаш язду М.-С. Плиева деникински бIу Iемаца духьала ца отташ шоай юрташка гIолла чакхбаллийн Iаьдал. Цигахь Iьоьхачхьалхи денахьи. Цига гучдьлнай моастагIа чакхваийтар Iоаллаза-ларш